

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Milli Eğitim Şurası Kararlarında Mesleki Eğitimin Düşünsel Yapısı ve Turizm Eğitimi

Nurettin AYAZ^a

^a Karabük Üniversitesi, Safranbolu Turizm Fakültesi, KARABÜK

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki mesleki eğitimin düşünsel yapısı içerisinde turizm eğitiminin gelişimi üzerine bir değerlendirme yapmaktır. Milli Eğitim Şurası kararlarının kaynak dokümanlar olarak kabul edildiği çalışmada mesleki eğitime yönelik gelişimler kronolojik ve sistematik bir şekilde irdelenmiş ve turizm eğitimine yönelik kırılma noktaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Türkiye'nin mesleki eğitim gelişim süreci, kronolojik olarak içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırma bulguları sonucunda mesleki eğitimin gelişimine yönelik alınan kararlarda sistematik bir uyum bütünlüğü olmadığı ve turizm eğitimine yönelik sadece beş şurada karar alındığı tespit edilmiştir. Araştırmanın, gelecek dönemlerde düzenlenecek Milli Eğitim Şura'ları arasında sistematik bir bütünlük sağlama konusunda yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Milli Eğitim Şurası, mesleki eğitim, turizm eğitimi, içerik analizi.

Abstract

This study aims to evaluate the development of tourism education within the context of ideational structure of vocational education in Turkey. By using the decisions of the National Education Council, it deals with the developments related to vocational education from a chronological and systematic perspective and tries to determine the breaking points. The study analyzes the development of vocational education with a historical perspective and by using the content analysis method. The findings show that there is no systematic coherence in decisions related to vocational education and that there are only five councils that have decided on tourism vocational education. We hope to guide the future National Education Councils for a more systematic and coherent perspective.

Keywords: National Education Council, vocational education, tourism education, content analysis.

JEL CODE: I280 Education: Government Policy

GİRİŞ

Ekonomik büyüme sağlamanın ve yoksulluğu azaltmanın bir mekanizması olarak turizm; ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından teşvik edilen önemli sektörlerden biri haline gelmiştir (Baker, 2008). İstihdam ve ekonomik gelişme ile özdeşleştirilen turizm; mevcut alt yapıyı geliştirme, ekonominin diğer sektörlerini tamamlama, ülkeler arasında diyalogu besleme, etnik, radikal, politik, dini ve sosyokültürel bariyerleri azaltma, tarihi mirası koruma, kültürel farkındalığı arttırma ve eğitim düzeyini yükseltme özellikleriyle de önem kazanmıştır (Bethencourt & Morillo, 2010). Bu bağlamda bir çok hükümet, turizmi anlamak, geliştirmek ve turizmin sosyoekonomik ve sosyokültürel faydalarından daha fazla yararlanmak arzusu ile turizmi hükümet programlarına taşımışlardır. Hükümet programlarında turizme yer verilen çalışmalardan biri de turizm sektörünün gereksinim duyduğu eğitilmiş nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamaya dönük olan turizm eğitimi çalışmaları olmuştur.

Bu çalışmada, Türkiye'deki turizm eğitiminin tarihsel süreç içindeki değişimini sistematik ve kapsamlı bir şekilde ortaya koymak ve turizm eğitiminin gelişimini daha geniş bir perspektiften ele alıp, tartışma imkânı sunmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Milli Eğitim Şurası kararları kaynak dokümanlar olarak kabul edilmiş ve içerik analizi kapsamında incelenmiştir. Turizm eğitimine yönelik gelişmeler, kronolojik ve sistematik bir şekilde incelenmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Milli Eğitim Şurası

Milli Eğitim Şurası; bakanının önerisi ile toplanan ve eğitim-öğretimle ilgili konularda öneri niteliğinde kararlar almakla görevli en yüksek danışma kuruldur. Bu kurulun temel görevi; Türk Millî Eğitim Sistemini geliştirmek ve niteliğini yükseltmek için eğitim ve öğretimle ilgili konuları incelemektir. Türkiye'de ilki 1939'da olmak üzere 18 şura gerçekleşmiştir.

En yüksek danışma kurulu olarak eğitim ve öğretimle ilgili konuları inceleme bakımından şuralar oldukça önemlidir. Bununla birlikte, eğitimle ilgili kişi ve kurumun katılımıyla gerçekleşen ve önemli kararların alındığı şuraların yapıldıkları dönemde görevde olan hükümeti oluşturan siyasal partinin/partilerin etkisi nedeni ile uygulamada çok fazla yaptırım gücü bula-madığı düşünülmektedir (Deniz, 2001).

Mesleki Eğitim

"Toplum tarafından ihtiyaç duyulan orta düzey meslekler için bilgi ve beceri geliştirme" (Moodie,

2002) olarak tanımlanan mesleki eğitimde temel amaç, bireye belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak onu çeşitli yönleri ile geliştirmektir (Karaağaçlı, 2002). Genel ve akademik eğitim; analitik beceri, bilgi ve eleştirel düşünme yeteneğini geliştirirken, mesleki eğitim ise zanaatkârlık, pratik deneyim ve pratik problem çözme yeteneğini geliştirme başarısıyla ön plana çıkar. Bununla birlikte, çalışma hayatında sürekli değişen kalite standartları ve küresel rekabete uyum sağlayabilecek işgücüne olan ihtiyaç, mesleki eğitime olan talebi artıran unsurlar olarak gösterilmiş olmasına rağmen mesleki eğitim, en az anlaşılan eğitim türü olmuştur.

Türkiye tarihinde meslekî eğitim 12. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar geleneksel usullerle, esnaf ve sanatkâr teşkilatların kontrolünde kendisine yer bulmuştur. Selçuklular döneminde "Ahilik", Osmanlılar döneminde "Lonca" ve "Gedik" teşkilatları tarafından yürütülmüştür. Sanayi devriminin etkilerinin Türk toplumunda hissedilmesiyle birlikte mesleki eğitimin okul disiplini içinde yürütülmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Sanayi devrimine kadar el sanatlarına ve toplumun genel ihtiyaçlarına ilişkin meslekî eğitim, sanayi devriminin getirdiği şartlara uygun olarak yapılan teknik eğitim ile bütünleşmiştir (Ergün, 2000; Şahin & Fındık, 2008).

Turizm Eğitimi

Literatürde "turizm olayının ve turizm ekonomisinin halka ve öğrenim gören gençliğe öğretilmesi, turizm konusunda bilgili ve kalifiye personel ve yönetici yetiştirilmesi için yapılan çalışmalar" (Sezgin, 2001: 135) turizm eğitimi olarak ifade edilmektedir. Turizm eğitimi; insanın insana doğrudan hizmet etmesini öğreten, ona bilgi, beceri, insan sevgisi, hoşgörü ve meslek bilinci kazandıran bir disiplin olarak da değerlendirilmektedir (Gürdal, 2002: 391).

Dünya Turizm Örgütü, turizm olgusunun oluşumunu doğrudan veya dolaylı olarak çok yönlü etkileyebilecek ana unsurlardan bir tanesinin de turizm eğitimi olduğunu kabul etmektedir. Turizm işletmelerinde müşteri memnuniyetinin sağlanmasında ve rekabet gücünün artırılmasında, turizm eğitiminin önemine dikkat çekmektedir (Ayikoru ve ark. 2009). Bununla birlikte, turizmin çok yönlü ve parçalanmış sektörel yapısı ve dünya ülkelerinin genel eğitim politikalarından kaynaklanan kurumsal ayrılıkları, turizm eğitimine yönelik ortak bir politika geliştirmesine engel olarak görülmektedir (Mayaka & Akama, 2007).

Türk tarihinde turizm eğitimine ilişkin ilk çalışma, turist rehberliği alanında gerçekleşmiştir. 29 Ekim 1890'da Osmanlı Devlet'inde "Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname" ile biraz ya-

bancı dil bilen gayrimüslimlere özel ve serbest bir meslek olarak, tercüman rehberlik yapma hakkı sunulmuştur. Cumhuriyet döneminde ise, 1925 yılında “1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname” çıkarılmış ve buna yönelik bir de yönetmelik yayımlanmıştır. Bu konuda görevlendirilmiş olan belediyeler, bu işe tam sahip çıkmadıkları için bu kararname ile hedeflenenler gerçekleştirilememiştir. Bu dönemden itibaren Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesinde ve turizm eğitim-öğretimi ile ilgili yayınların hazırlanması ve yayımlanmasında önemli bir rol oynamıştır (Boylu, 2002: 66). Türkiye’de otelcilik eğitimi konusunda ilk ciddi çalışma, 1950 yılında Ankara ve İstanbul’da garson ve aşçı yetiştirmek için iki adet kısa süreli kursun düzenlenmesiyle yapılmaya başlanmıştır. Bu kurslar bir dönem hizmet verdikten sonra kapatılmıştır. 1957 yılında “Turizm Danışma Kurul’ları oluşturulmuştur. Bu kurullar her toplantısında turizm eğitimi üzerine ayrıntılı çalışmalar yapmışlardır. 1957 yılında Paris Otelcilik Okulu Müdürü M. Marcel Jeanne, Türkiye’ye davet edilmiş ve kendisinden turizm konusunda danışmanlık hizmeti talep edilmiştir. Türkiye’de altı ay çalışan ve bir rapor hazırlayan M. Marcel Jeanne, raporunda şu ifadelerle yer vermiştir (Ağaoğlu, 1991: 77):

“Türk Otelciliği iyi usuller kullandığı intibamı vermiyor. Bu zayıflığın başlıca sebeplerinden biri, otellerde çalışan personelin mesleki evsaf kıyafetsizliğidir. Bu kıyafetsizlik, idare ve müdüriyet personeli için dahi mevzubahistir. Şehirli delikanlılar yahut memur ailelerine mensup gençler arasında otel personeli hor görülen bir iş olarak telaki edilmektedir. Bu peşin hüküm, iyice yerleşmiş vaziyettedir. Bu durum otellere personel bulma imkânını azaltmaktadır. Kurulması teklif edilen bu eğitim kurumlarında, ihtiyaç duyulacak eğitici elemanlar, daha önce yetiştirilmiş olmalıdır.”

Türkiye’de düzenli olarak turizm eğitimi 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret liselerinde turizm meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri ile devam etmiştir. İstanbul’da 1955 yılında ve İzmir’de 1960 yılında turist rehberliği kursları açılmıştır. Bunların yanı sıra, “7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu gereğince, bir ihtisas kolu olarak turizm bölümlerinin kurulması ve 1961-1962 öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulu’nun açılması, planlı dönemin hazırlık safhasında gerçekleşen gelişmelerdir (Boylu, 2002: 66). İkinci otelcilik okulu ise, 1967-1968 öğretim yılında İstanbul’da açılmıştır (İnce, 2002: 177). “Otelcilik Okulu” unvanı altında eğitim veren okullar, 1973-1974 öğretim yılından itibaren “Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi” adı ile faaliyetlerini sürdürmeye devam etmişlerdir (Sezgin, 2001:137). “1975-1976 öğretim

yılında ise Kuşadası’nda okullar açılmaya başlamıştır (Boylu, 2002: 67). 1980’li yılların başlarında turizm işletmelerinin sahibi ve yöneticileri ile yapılan bir dizi toplantı sonucunda, turizm eğitiminde yabancı dil bilgisinin önemi vurgulanarak, otelcilik ve turizm meslek liselerinin önüne hazırlık sınıfı konulması ve adının “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi ” olarak değiştirilmesi kararlaştırılmıştır. 1985-1986 öğretim yılından itibaren Türk ve dünya mutfaklarında istihdam edilecek yabancı dil bilir ve nitelikli aşçıları yetiştirmek üzere yeni bir okul türü olarak Anadolu Aşçılık Meslek Lisesi, Aşçılar diyarı olarak bilinen Bolu-Mengen bölgesinde faaliyete geçirilmiştir (İnce, 2002: 177-178). Üniversite düzeyinde turizm eğitimi ise ilk olarak Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okuluna, 1965-1966 öğretim yılında turizm bölümünün ilave edilmesi ile kurulan Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulunda verilmeye başlanmıştır. 1969 yılında Ege Üniversitesi bünyesinde, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi bünyesinde, 1975 yılında Bursa İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi bünyesinde, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi bünyesinde ve 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimler kurulmuş ve zaman içerisinde bu birimlerin sayıları artmıştır (Boylu, 2002: 67).

Türkiye’de hali hazırda turizm eğitim faaliyetleri örgün ve yaygın turizm eğitimi olmak üzere iki kategoride devam etmektedir. Örgün turizm eğitimi faaliyetleri, orta öğretim (Anadolu otelcilik ve turizm meslek liseleri, özel Anadolu otelcilik ve turizm meslek liseleri, Anadolu aşçılık meslek liseleri, Anadolu meslek liseleri) ve yükseköğretim (önlisans, lisans ve lisansüstü) olmak üzere başlıca iki kategoride yürütülmektedir. Yaygın turizm eğitimi faaliyetleri ise Milli Eğitim Bakanlığı (turizm eğitim merkezleri, yetişkinler otelcilik ve turizm eğitim merkezleri, halk eğitim merkezleri ve mesleki eğitim merkezleri), Kültür ve Turizm Bakanlığı (Profesyonel Turist Rehberliği Kursları Uluslararası Turizm Eğitimi Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri, Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi (yöneticileri eğitici olarak yetiştirme kursları, sosyal davranışlar seminerleri, ev pansiyonculuğu kursları ve işbaşı eğitimi kursları) ve özel kurslar şeklinde yürütülmektedir (Aydemir, 2008: 104).

YÖNTEM

Bu araştırma, literatür taraması ve doküman incelemesi olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ikincil verilerin elde edilmesinde ilgili literatürden yararlanılmıştır. Birincil veriler ise Milli Eğitim Şurası kararlarının içerik analizi yöntemi ile tarihsel yaklaşım kapsamında incelenerek elde edilmiştir.

Literatürde, içerik analizi sürecinin; araştırma sorusunun/sorularının belirlenmesi, örneklem, analiz birimlerinin belirlenmesi, kullanılacak kategorilerin saptanması, kodlamanın yapılması, geçerlilik ve güvenilirliğin tespit edilmesi aşamalarını kapsaması gerektiğini belirtilmektedir (Harris, 2001). Bu kapsamda araştırma sorusu aşağıdaki şekilde öngörülmüştür:

Türkiye’de Milli Eğitim Şurası kararlarında mesleki eğitimin düşünsel yapısı içerisinde turizm eğitimi nasıl bir gelişim sergilemiştir?

Araştırmanın örneklemini, Türkiye’de 1939-2013 dönemlerinde hazırlanan eğitim planlaması çalışmalarını oluşturmaktadır. Analiz birimleri olarak ise Milli Eğitim Şurası kararları esas alınmıştır. Mesleki eğitim ve turizm eğitimine ilişkin verilere karar verme sürecinde Tablo 1 ‘de yer alan tema kodları esas alınmıştır:

Tablo 1. Turizm Eğitimi Tema Kodları

Sıra No	Tema Kodu	Sıra No	Tema Kodu
1	Turizm	6	Eğitim
2	Ağırlama	7	Mesleki Eğitim
3	Turist	8	Ticaret Eğitimi
4	Ziyaretçi	9	Teknik Eğitim
5	Destinasyon	10	Turizm Eğitimi

Araştırma kapsamında, şura kararlarında ilgili tema kodlarından en az birisini içeren 128 ifadeye ulaşılmıştır. Elde edilen karar metinlerinin farklı araştırmacılar tarafından tekrar kodlanmasını sağlamak amacıyla “müfredat geliştirme”, “yöntem geliştirme”, “süreç iyileştirme”, “sektörel işbirliği”, “mesleki ahlak”, “yükseköğrenime geçiş”, “bilinç oluşturma”, “yaygın eğitim”, “kadın istihdamı” ve “girişimciliğe teşvik” olmak üzere 10 farklı kategori geliştirilmiştir. Verilerin geçerliliği ve güvenilirliğinin belirlenmesinde Cohen’in Kappa analizine başvurulmuştur. Bu bağlamda, araştırmacılara 1939-2010 yılları arasındaki Milli Eğitim Şurası kararları içerisinde Tablo 1’de sunulan tema kodlarından en az bir tanesini içeren kararları okumaları ve belirlenen 10 kategori başlıklarına (müfredat geliştirme, yöntem geliştirme, süreç iyileştirme, sektörel işbirliği, mesleki ahlak, yükseköğrenime geçiş, bilinç oluşturma, yaygın eğitim, kadın istihdamı ve girişimciliğe teşvik) odaklanarak, kodlama yapmaları gerektiği bilgisi verilmiştir. Kappa analizi kapsamında araştırmacıların Milli Eğitim Şurası kararlarına ilişkin değerlendirme sonuçları Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Milli Eğitim Şurası Kararlarına İlişkin Kappa Analizi ve Güvenirlilik Katsayısı

		Hakem B										
		Müfredat Geliştirme	Yöntem Geliştirme	Süreç İyileştirme	Sektörel İşbirliği	Mesleki Ahlak	Yüksek Öğrenime Geçiş	Bilinç Oluşturma	Yaygın Eğitim	Kadın İstihdamı	Girişimciliği Teşvik	Toplam
Hakem A	Müfredat Geliştirme	9										9
	Yöntem Geliştirme	8	2									10
	Süreç İyileştirme	1	8									9
	Sektörel İşbirliği				2							2
	Mesleki Ahlak					2						2
	Yüksek Öğrenime Geçiş						4					4
	Bilinç Oluşturma							4				4
	Yaygın Eğitim								2			2
	Kadın İstihdamı									1		1
	Girişimciliği Teşvik										1	1
Toplam	9	9	10	2	2	4	4	2	1	1	44	

Kappa: 0,89 p=0,000

Araştırmacı A; müfredat geliştirme ile ilgili 8, yöntem geliştirme ile ilgili 10, süreç iyileştirme ile ilgili 6, sektörel işbirliği ile ilgili 6, mesleki ahlak ile ilgili 1, yükseköğrenime geçiş ile ilgili 2, bilinç oluşturma ile ilgili 3, yaygın eğitim ile ilgili 3, kadın istihdamı ile ilgili 1 ve girişimciliği teşvik ile ilgili 1 karara onay vermiştir. Araştırmacı B ise müfredat geliştirme ile ilgili 8, yöntem geliştirme ile ilgili 9, süreç iyileştirme ile ilgili 7, sektörel işbirliği ile ilgili 6, mesleki ahlak ile ilgili 1, yükseköğrenime geçiş ile ilgili 2, bilinç oluşturma ile ilgili 3, yaygın eğitim ile ilgili 3, kadın istihdamı ile ilgili 1 ve girişimciliği teşvik ile ilgili 1 karara onay vermiştir. Bu değerlendirmeler kapsamında gerçekleştirilen Kappa analizi sonuçlarına göre çalışmanın geçerlilik ve güvenilirlik analiz sonuçları oldukça yüksek (Kappa=0,89; $p<0,001$) bulunmuştur. Kappa analizinde 0,41-0,60 arası orta, 0,61-0,80 arası önemli, 0,81-1,00 arası ise oldukça önemli bir güvenilirliğe sahiptir (Landis ve Koch, 1977: 165).

Araştırmacı A ve Araştırmacı B'nin değerlendirme sonuçları arasında oldukça güçlü bir tutarlılık olduğu gözlemlenmiştir.

Milli Eğitim Şurası kararlarında müfredat geliştirme ile ilgili kararlarda %100 (8/8), yöntem geliştirme ile ilgili kararlarda %90 (9/10), süreç iyileştirme ile ilgili kararlarda %85 (6/7), sektörel işbirliği ile ilgili kararlarda %100 (6/6), mesleki ahlak ile ilgili kararlarda %100 (1/1), yükseköğrenime geçiş ile ilgili kararlarda %100 (2/2), bilinç oluşturma ile ilgili kararlarda %100 (3/3), yaygın eğitim ile ilgili kararlarda %100 (3/3), kadın istihdamı ile ilgili kararlarda %100 (1/1) ve girişimciliği teşvik ile ilgili kararlarda %100 (1/1) oranında uyuştukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlar kapsamında Türkiye'de mesleki eğitime yönelik şura kararlarında

öncelik sırasını; yöntem geliştirme, müfredat geliştirme, süreç iyileştirme, sektörel işbirliği, bilinç oluşturma, yaygın eğitim, yüksek öğrenime geçiş vd. (mesleki ahlak, kadın istihdamı, girişimciliği teşvik) oluşturduğu söylenebilir.

BULGULAR

Araştırmada turizm eğitiminin gelişimi tarihsel yaklaşımla (tarih içerisinde gerçekleşmiş olayların dokümanlara dayalı olarak incelenmesi) kronolojik olarak incelenmiştir. İnceleme sonuçlarında mesleki eğitimin geliştirilmesine yönelik çok geniş bir yelpazede yıllara göre farklı kararların alındığı tespit edilmiştir.

Tablo 3'te görüldüğü üzere mesleki eğitimin geliştirilmesine yönelik kararların; müfredat geliştirme (%22,5), yöntem geliştirme (%20) ve süreç iyileştirme (%20) olmak üzere üç temel kategori üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu kategorileri bilinç oluşturma (%10), yüksek öğretime geçiş (%10), sektörel işbirliği (%5), mesleki ahlak (%5), yaygın eğitim (%5), kadın istihdamı (%2,5) ve girişimciliği teşvik (%2,5) amaçlı kararlar izlemektedir.

Müfredat geliştirmeye yönelik kararlar yapısal olarak incelendiğinde yönetmelik ve öğretim programları ortaya çıkarmaya yönelik olduğu belirlenmiştir. Turizm amaçlı müfredat geliştirme konusunda ilk çalışma kararı, 1970 yılında "otelcilik ve turizm" yöneltme sınıfı açılması ile kendine yer bulmuştur. 1974 yılında ise Otel ve Lokanta Hizmetleri, Turizm ve Çevre İncelemeleri ve Turizm Rehberliği dersleri, seçmeli dersler olarak turizm eğitiminde öne çıkan ilk dersler olmuştur:

Tablo 3. Milli Eğitim Şurası Kararlarına Mesleki Eğitimin Geliştirilmesine Yönelik Kararlar

Kategoriler	Sıklık(n)	Yüzde(%)
Müfredat Geliştirme	10	22,5
Yöntem Geliştirme	9	20
Süreç İyileştirme	9	20
Bilinç Oluşturma	4	10
Yüksek Öğrenime Geçiş	4	10
Sektörel İşbirliği	2	5
Mesleki Ahlak	2	5
Yaygın Eğitim	2	5
Kadın İstihdamı	1	2,5
Girişimciliği Teşvik	1	2,5
Toplam	43	100

“Erkek teknik, kız teknik ve ticaret öğretim kurumlarının yönetmelikleri ve öğretim programları incelenip karara bağlanmıştır.” (1939)

“Ticaret Ortaokulları ve Liseleri Program ve Yönetmeliği hazırlanması,”(1946)

“Orta dereceli genel ve mesleki teknik öğretim okullarımızın müfredat programları ve yönetmeliklerinin gözden geçirilmesi,” (1962)

“Yöneltilme sınıfı genel, mesleki ve teknik ortaöğretimin ikinci devresinin birinci yılıdır. Bu programlar masraflı tesis, atölye, araç ve gereç isteyen meslek türlerini kapsar: yapı tesviyecilik, demircilik, marangozluk motorculuk, elektrikçilik, elektronik, elektronik hesap makineleri, dökümcülük, modelcilik, laboratuvarcilık, metalcilik, mensucat, otelcilik ve turizm, giyim konfeksiyon, el sanatları (nakış, dokumacılık, halıcılık, hasır işleri, yapma çiçek), besinler ve beslenme, ev idaresi vb.,)” (1970)

“Ticaret ve Turizme Yönelik Seçmeli dersler; İşletmecilik Bilgisi, Kooperatifçilik, Muhasebe, Pazarlama, Daktilo, Otel ve lokanta hizmetleri, Turizm ve çevre incelemeleri, Turizm Rehberliği,” (1974)

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğretim programlarının; çevrenin ve iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun olarak ve sürekli bir şekilde geliştirilmesi;”(1988)

“Meslek liselerinin öğretim programlarının yeniden gözden geçirilmesi; bir sistem içinde genel kültür derslerinin sayısı ve saatlerinin dengelenmesi,” (1988)

“Meslek Yüksekokullarının müfredatlarının, buldukları yörenin ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına göre düzenlenerek “Yöresel Meslek Okulları” (Community College) olarak düzenlenmesi;”(1988)

“Yaşam boyu öğrenme, eğitimde hareketlilik, AB ülkelerindeki örnekler de dikkate alınarak Türkiye’de mesleki yüksek öğretimin örgütsel yapısı ve öğretim programları yönünden öğrenci akışına imkân verecek bir düzenleme yapılmalıdır.” (2006)

“Genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki dersler ve haftalık ders saati sayısı azaltılmalı, tenefüs süreleri artırılmalı, ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulama derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir.”(2010)

Yöntem geliştirme kategorisinde, ders kitabı yazımı, mesleki derslerin ders saatlerinin artırılması, uygulamalı meslek dersleri verilmesi, toplum ihtiyaçlarına

göre mesleki eğitimin yaygınlaştırılması konu başlıkları bulunmaktadır. Turizm amaçlı yöntem geliştirme çalışmalarında ise 1988 yılında otelcilik ve turizm meslek liseleri mezunlarının üniversiteye geçişlerini sağlamak üzere “mesleğe yatkınlık testi” öğrenci alınması olmuştur:

“Mesleki ve teknik okullar için ayrı kitap yazılması” (1943)

“Sanat, ticaret okulları programlarının iş hayatına uyacak biçimde düzenlenmesi” bu okullarda atölye ders saatlerinin artırılıp kültür derslerinin azaltılması” (1946)

“Ticaret liselerinde öğrencilere daha fazla uygulamalı meslek bilgisi verilmesi” (1957)

“Fertlerin, ailelerin, toplumun ve memleketin ihtiyacına göre mesleki eğitimin verilmesi” (1957)

“Ticaret ortaokullarının ve ticaret liseleri bünyesindeki 1. devrelerin klasik ortaokullara denkliği sağlanması” (1957)

“Mesleki ve teknik okullarda liselere girişte öğrencinin ilkokuldan itibaren göstermiş olduğu alâka ve kabiliyet dikkate alınması” (1962)

“Nüfusu az olan yerlerde, ortaokuldan sonraki mesleki ve genel öğretim kurumlarının, aynı çatı altında toplanan çok gayeli bir okul olarak kurulmasının uygun olması” (1962)

“Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri ile Sanat Eğitimi ve Kız Sanat Eğitimi Yüksekokullarına; Kız Meslek, Endüstri Meslek, Teknik, Ticaret, Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile diğer meslek liseleri mezunlarından ÖSS ve Mesleğe Yatkınlık Testi ile öğrenci alınması” (1988).

“Mesleki ve teknik eğitimde verilecek kurslarda usta öğretici ve uzmanlardan da yararlanılması” (2010)

Süreç iyileştirme kategorisinde, kurumlardaki araç, gereç ve donanım ihtiyaçlarının çağdaş teknolojiye uygun olarak yenilenmesi, geliştirilmesi, tamamlayıcı eğitimlerle desteklenmesi, mesleki becerileri yükseltebilecek teknik derslerin artırılması, illerde mesleki danışma birimleri kurularak ve iş çevrelerinin beklentileri doğrultusunda eleman yetiştirilmesine yönelik kararlar öne çıkmıştır. Turizm eğitimi bağlamında süreç iyileştirme kategorisinde öngörülen ve 2010 yılında alınan kararda ise yeni kurulan turizm fakültesi mezunlarının mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacının karşılanabilmesi için pedagojik formasyon eğitimini alması olmuştur:

“Mesleki teknik ve genel yaygın eğitim görevleri, hem çok amaçlı okulların hem de mesleki ve teknik okulların görevleri arasında alınarak örgün ve yaygın eğitim türlerini, birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı nitelikte yürütülmesi” (1981)

“Mesleki teknik ortaöğretim ve halk eğitim merkezlerinin, özel eğitim okullarının 3308 Sayılı Kanunun getirdiği yeni yapılaşmayı gerçekleştirmek ve buna paralel olarak yapılan program değişikliklerinin ortaya çıkarttığı ihtiyaçları karşılamak üzere bu kurumlardaki araç, gereç ve donanım ihtiyaçlarının çağdaş teknolojiye uygun olarak yenilenmesi ve geliştirilmesi” (1988)

“Öğrencilerin mesleki ve teknik becerilerinin geliştirilmesine yönelik meslek derslerinin artırılması” (1988)

“Mesleki ve teknik eğitimde sistem bütünlüğü esasına dayalı eklemli (modüler) eğitim programları uygulanmalı, alan ve dal eğitimine önem verilmesi (1996)

“Mesleki eğitim gören öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetleri ile iş hayatının ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli mesleki eğitim programlarına yönlendirilmeleri için illerde Meslek Danışma Birimleri kurulması” (1999)

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacının karşılanabilmesi için, yeni kurulan turizm fakültesi, sanat ve tasarım fakültesi ile teknoloji fakültesi öğrencileri ile çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin YÖK’ün belirlediği kriterler çerçevesinde pedagojik formasyon eğitimi almaları sağlanmalı, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmen ihtiyacı için sağlık bilimleri fakülteleri bünyesinde bir bölüm açılmalı, bu fakülteler dışında kalan alanlarda, öğretmen ihtiyacı eğitim fakülteleri tarafından karşılanması” (2010)

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında atölyeler modüler sisteme uygun hâle getirilmesi” (2010)

“Mesleki ve teknik ortaöğretime erişimi artırmak amacıyla 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu gereği öğrencilere ödenmesi gereken ücretin, yurt genelinde (yaşına uygun asgari ücretin % 30’dan az olmamak üzere) kamu ve özel sektörde uygulanmasında karşılaşılan sorunlar giderilmeli, işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin sosyal güvenlik hakları iyileştirilmesi (2010)

“Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili öğretim dairelerinin tek çatı altında birleştirilmesi için çalışmalar yapılması” (2010)

Sektörel işbirliği bağlamında tarım, endüstri ve hizmet sektörü ile işbirliği, bölgesel ihtiyaçlara göre sektöre yakın mekânlarda mesleki eğitim kampüsleri öngörülmüştür:

“Kurumların eğitim insan gücü istihdam ilişkileri çerçevesinde tarım, endüstri ve hizmet sektörleri ile gerekli iş birliğinin sağlanması” (1988)

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında; okul, alan ve bölümler işgücü piyasası, ihtiyaç analizi sonuçları ve bölgesel ihtiyaçlara göre sektöre yakın mekânlarda, mesleki eğitim kampüsleri şeklinde açılmalı, okulların yönetimi ayrı ayrı olmalı, yemekhane, kantin, laboratuvar, atölye, sosyal tesisler, kütüphane vb. fiziki yapılar daha verimli ve etkili biçimde kullanılması” (2010)

Mesleki ahlak geliştirme kategorisinde, mesleki ve teknik okullar için iş ahlakının gerektirdiği niteliklerin kazandırılması arzulanmıştır:

“Okullarda ahlâk terbiyesinin geliştirilmesi: İlk ve orta dereceli okullarda bu prensiplerin gerçekleşmesini sağlayacak tedbirlerin düşünülmesi mesleki ve teknik okullarda ayrı prensiplerin iş ahlâkına da tatbiki,” (1943)

Yükseköğretime geçiş kategorisinde, mesleki ve teknik eğitimin gelişimi için yüksek öğretime geçiş kolaylığı sağlanmasının önemine dikkat çekilmiştir. Mezunlara kendi alanlarındaki yükseköğretim programlarına geçişte ek puan verilmesi gündeme taşınmıştır.

“Mesleki ve teknik öğretim kurumlarımızda yetişen üstün kabiliyetli öğrencilere, başka bir okulun düzeninden geçmeğe zorlanmaksızın, yüksek öğrenim imkânı vermekle mesleki ve teknik eğitimin gelişmesine ve yayılmasına büyük ölçüde hizmet edecektir.” (1962)

“Mesleki ve Teknik Lise mezunlarının, öncelikle okullarında takip ettikleri programlara uygun yükseköğretim kurumlarına girişlerinin sağlanması.” (1988)

“Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için ÖSS akademik ve mesleki alanda yapılmalı, öğrenciler alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarına yerleştirilirken sonuçlar birlikte değerlendirilmeli, mezunların kendi alanlarındaki yükseköğretim programları yeniden belirlenerek yüksek öğretime geçişte ek puan verilmelidir.” (2010)

Bilinç oluşturma bağlamında öğrencilerin meslek okullarına yönlendirilmesi, ülkenin ekonomik ve endüstriyel yaşamına uygun araç ve metotların kazandırılması, yaygın eğitim konusunda yerel halkın bi-

linçlendirilmesi ve mesleklerin öğrencilere tanıtılması öne çıkan konular olmuştur. Turizm bağlamında 1957 yılında alınan kararla iç ve dış turizm konusu ve bu konuda öğrencileri bilinçlendirmenin önemi gündeme taşınmıştır:

“Öğrencilerin hayata atılımları, meslek okullarına gitmeleri, liseye devam etmeleri hâllerinde kendilerine gerekli olan bilgi ve becerilerin kazandırılması,” (1949)

“VI. Maarif Şûrası'nın mesleki ve teknik öğretim ile halk eğitimi mevzularının görüşülmesine tahsis etmeyi faydalı bulduk. Mesleki ve teknik öğretimin dünya yüzündeki ehemmiyetine sayın şûra üyeleri her cephesi ile vakıftılar; bu konunun, asrın yeni vasıta ve metotlarından faydalanan memleketimizin ekonomik ve endüstriyel hayatıyla ne kadar sıkı bir şekilde alakalı olduğunu da takdir etmektedirler,” (1957)

“İç ve dış turizm bilgisi verilmesi,” (1957)

“Halkın yaygın eğitime katılımı hususunda motivasyonu sağlanmalıdır.” (1990)

“Sekizinci sınıflarda meslekleri tanıma ve yöneltmeye ağırlık verilmeli, öğrenciye en uygun olduğu düşünülen alan konusunda; öğrencinin kişisel dosyasındaki bilgiler, öğretmen değerlendirmesi, başarı notları dikkate alınarak, oluşturulacak tavsiye kararı ilköğretim dönemi sonunda öğrenci ve velisine bildirilmelidir.” (1999).

Yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında mevcut mesleki okulların sahip olduğu imkanların kullanılarak yaşam boyu öğrenmenin desteklenmesi benimsenmiştir:

“Örgün eğitim kurumlarındaki mevcut olanakların yaygın eğitim amacıyla harekete geçirilmesi” (1981)

“Halkın yaygın eğitime katılımı hususunda motivasyonun sağlanması” (1990)

Tablo 4. Milli Eğitim Şûrası Kararlarına Mesleki Eğitimin Gelişimine Tarihsel Yaklaşım

	1939	1943	1946	1949	1953	1957	1962	1970	1974	1981	1982	1988	1990	1993	1996	1999	2006	2010	Toplam
Müfredat Geliştirme	1		1				1	1	1			3					1	1	10
Yöntem Geliştirme		1	1			3	2					1						1	9
Süreç İyileştirme										1		2			1	1		4	9
Bilinç Oluşturma				1		2										1			4
Yüksek Öğrenime Geçiş							1					1					1	1	4
Sektörel İşbirliği												1						1	2
Yaygın Eğitim										1			1						2
Mesleki Ahlak		1																	1
Kadın İstihdamı																1			1
Girişimciliği Teşvik																		1	1
Toplam	1	2	2	1	-	5	4	1	1	2	-	8	1	-	1	3	2	9	43

“Örgün, yaygın ve açık öğretim sisteminde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında bütün sınıflarda yatay ve dikey geçişlerin yapılmasına imkân sağlanması” (2010)

Kadın istihdamı kapsamında tüm milli eğitim şurası kararlarında tek karar 1990 yılında alınmış ve bu kararda mesleki eğitim programlarında kadın istihdam oranının artırılması teklif edilmiştir:

“Mesleki eğitim programlarında ve buna dayalı iş alanlarında, mevcut iş gücünün ekonomiyeye kazandırılmasında eğitim bir bütün olarak algılanmalı, üretim içinde kadınların istihdamına ağırlık verilmesi” (1999)

Girişimciliğe teşvik, kadın istihdamı kategorisinde olduğu gibi mesleki eğitime yönelik tek bir niş kararın alındığı bir şura olmuştur. Bu kararın özünde mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarının kendi işlerini kurması ve üretime katkı sağlamaları amaçlanmıştır:

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu mezunlarına uzun vadeli faizsiz işletme kredisi verilmesi ile ilgili düzenlemeler yapılması” (2010)

Milli Eğitim Şurası kararlarını tarihsel bir perspektifte incelediğimizde, Türkiye’de 1946 yılında gerçekleştirilen 3. Milli Eğitim Şurası ve 1957 yılında gerçekleştirilen 6. Milli Eğitim Şurası çalışmalarının ağırlık merkezini mesleki ve teknik eğitim oluşturmuştur. Mesleki eğitim kapsamında 3. Milli Eğitim Şurası (1953), 11. Milli Eğitim Şurası (1982) ve 14. Milli Eğitim Şurası (1993), mesleki ve teknik eğitim alanında hiçbir kararın alınmadığı şuralar olmuştur. Mesleki eğitim kapsamında en çok karar alınan şuralar 2010 (9 karar) ve 1988 (8 karar) yıllarındaki şuralar olmuştur. Bununla birlikte tarihsel olarak 1957 (5 karar), 1962 (4 karar) ve 1999 (3 karar) yıllarında gerçekleştirilen şuralar, mesleki eğitimde öne çıkan diğer şuralar olmuştur.

Tarihsel perspektifte, Türkiye’de mesleki eğitimin geliştirilmesinin önemi defalarca fark edilmiş olmasına rağmen şuralarda bütünlük arz eden bir program kendisine yer bulamamıştır. Mesleki eğitime yönelik tutarlı bir politikanın olmaması ve çok yönlülük eksikliği bu durumun temel nedenleri olarak görülebilir.

Deniz (2001) tarafından yapılan çalışmada, Milli Eğitim Şura’ların yaklaşık %65’inde mesleki teknik eğitim ağırlıklı bir eğitim yapılanması yönünde kararlar alınmasına karşın, bu kararların yaşama geçirilemediği, bu durumun temel nedeni olarak da mesleki teknik öğretim okullarını bitiren öğrencilerin ve ailelerinin beklentilerini karşılayan bir işe girememeleri ve bu nedenle üniversiteye girişte daha şanslı olabileceklerini düşündükleri genel liselere yönelmeleri olarak gösterilmiştir.

Erturgut & Soyşekerci (2010) ise mesleki ve teknik eğitim gören öğrencilerin çoğunluğunun meslek okulu okuma konusunda mutlu olmadıklarını, duygusal tükenmişlik yaşadıklarını ve gelecek hakkında istihdam endişeleri taşıdıkları öne çıkarmıştır. Bu sonuçlar göstermektedir ki Türkiye’de mesleki eğitime yönelik geliştirilen politikalar yetersizdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Mesleki eğitim ve mesleki eğitimin bir alt dalı olan turizm eğitiminin Milli Eğitim Şurası kararlarında içerik analizi kullanarak incelendiği bu çalışmada, Türkiye’de ulusal bir eğitim ve öğretim stratejisi için çalışmalar yapan kamu kurumlarına turizm eğitimi düzeyinde ve tavsiye boyutunda katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırma sonuçları göstermiştir ki Milli Eğitim Şurası kararlarında turizm eğitime yönelik bilinç oluşturma, müfredat geliştirme ve süreç iyileştirme kategorilerinde, beş şurada kararlar alınmıştır. Turizm eğitimine yönelik ilk karar, bilinç oluşturma kategorisinde 1957 yılında öğrencilerin iç ve dış turizm konusunda bilinçlendirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. İkinci çalışma kararı ise 1970 yılında otelcilik ve turizm yöneltme sınıfı açılması, üçüncü çalışma kararı 1974 yılında Otel ve Lokanta Hizmetleri, Turizm ve Çevre İncelemeleri ve Turizm Rehberliği dersleri seçmeli derslerin uygulanmasını öngören müfredat geliştirme kategorisinde kendisine yer bulmuştur. Dördüncü karar, yüksek öğrenime geçiş kategorisinde 1988 yılında otelcilik ve turizm meslek liseleri mezunlarının üniversiteye geçişlerini sağlamak üzere mesleğe yakınlık testi uygulamasının başlatılmasını öngörmüştür. Beşinci karar ise süreç iyileştirme kategorisinde 2010 yılında yeni kurulan turizm fakültesi mezunlarının mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacının karşılanabilmesi için pedagojik formasyon eğitimine kabul edilmesi hakkında olmuştur.

Uygulamalı bir bilim dalı olan eğitimde hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutları arasında dinamik ilişkilere dayalı bir eğitim programı geliştirme süreci izlenmek ve eğitim problemlerine masa başında ve kağıt üzerinde değil, problemin kaynağında yani okulda ya da eğitim sisteminin bütününde çözüm aramak olmalıdır (Demirel, 2007). Mesleki eğitimin önemli bir alt bileşenini oluşturan turizm eğitimi, bir ekonomik kalkınma aracı olarak görülen turizm sektörünün genişleyen yapısı ile önem kazanmıştır. Her geçen gün artan seyahat etme eğilimi ve turist sayısı, turizm eğitimine olan gereksinimi artırır hale getirmiştir. Emek yoğun ağırlıklı bir sektör olan turizmde, kaliteli turistik hizmetler sunabilme ve yoğun rekabet ortamında mücadele edebilmenin yolu,

nitelikli personele sahip olabilmektir (Zagonari, 2009). Bu kapsamda tüm devletler eğitimlerinin kalitesini yükseltecek politikalara yönelmelidir. Özellikle eğitimde başarının ana kriteri aynı noktaya odaklanmak ve aynı ritmi yakalayabilmektir. Aksi takdirde eğitim politikasında farklı uygulamalarla hareket etmek, eğitim başarısını düşürebilir.

Bu araştırma ile turizm eğitimine yönelik tüm politik kararların önceki çalışmalarla bir bütünlük olarak yürütülmesine ve günlük popülist yaklaşımlardan uzak durulmasının önemine dikkat çekilmektedir. Eğitim bağlamında alınan kararların, geçmiş kararlarla bütünlük yürütülmesi ve bu kapsamda eğitim amaçlı kararların yeniden incelenmesinin gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Küreselleşen dünyada turizm sektörünün değişen talep yapısına cevap verebilmek için farklı çevrelerin politikalarından etkilenmeyen ve sistem yaklaşımını öngören bir eğitim politikası benimsenmelidir. Bu durum, uygulama kalite standartlarını yükseltme ve küresel turizm pazarında rekabet avantajı kazandırabilecek canlı ve esnek işgücü gelişimine katkı sağlama boyutunda oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, O. K. (1991). *Türkiye'de Turizm Eğitimi ve Etkinliği*. Ankara: Milli Prodüktive Merkezi Yayınları.

Akçay, R., C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi*. Ankara.

Aydemir, B. (2008). Türkiye'de Turizm Eğitimi: Kültür ve Turizm Bakanlığı Örneği. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Ayikoru, M., Tribe, J. & Airey, D. (2009). Reading tourism education: Neoliberalism unveiled. *Annals of Tourism Research*, 36(2), 191-221.

Baker, K. (2008). Kerala's strategy for tourism growth: A Southern approach to development and poverty alleviation. In: P. M. Burns and M. Novelli (Eds.), *Tourism Development: Growth, Myths and Inequalities*. (p.192-216). Oxford: CABI.

Bethencourt, M. & Morillo, M. C. (2010). Tourism product: Conceptualisation and characteristics. In: F. M. Diaz-Perez (Ed.), *Competitive Strategies and Policies for Tourism Destinations: Quality, Innovation and Promotion*. (p.1-19). Oxford: Nova Science Publishers.

Boylu, Y. (2002). Türkiye'deki Örgün Turizm Eğitiminin Sistematik Olmayan Bir Açından Değerlendirilmesi. *DAÜ Turizm Araştırmaları Dergisi*, KKTC, 63-78.

Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.

Deniz, M. (2001). Millî Eğitim Şûralarının Tarihçesi ve Eğitim Politikalarına Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Ergün, M. (2000). Medreseden Mektebe Osmanlı Eğitim Sistemindeki Değişme. *Yeni Türkiye*, (32), 735-753.

Erturgut, R. & Soyşekerci, S. (2010). An empirical analysis on burnout levels among second year vocational schools students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 1399-1404.

Gürdal, M. (2002). Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma-Eğitimin Kalitesi-Staj-İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara, 391-400.

Hacıoğlu, N. (1985). *Turizm Eğitimi*, Balıkesir.

İnce, M. T. (2002). Ortaöğretim Düzeyinde Örgün Turizm Eğitimi ve 4702 Sayılı Yasanın Getirdiği Yenilikler. *Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara: Turizm Bakanlığı Yayınları.

Karmel, T. (2010). An Overview of Vocational Education and Training. *International Encyclopedia of Education*, 229-239.

Karaağaçlı, M. (2002). *Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kızılırmak, İ. (2000). Meslek Yüksekokulları Turizm ve Otelcilik Programlarının Günümüz Turizm Sektörünün Beklentileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, (147), 54-60.

Mayaka M, & Akama S. J. (2007). Systems approach to tourism training and education: The Kenyan case study. *Tourism Management*, (28), 298-306.

Moodie, G. (2002) Identifying Vocational Education and Training. *In Journal of Vocational Education and Training*, 54(2), 249-266.

Olalı, H. (1982). *Turizm Politikası ve Planlaması*. İzmir.

Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Detay Yayıncılık: Ankara.

Şahin, İ. & Fındık, T. (2008). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 65-86.

Yılmaz, H. (2007). *Beceriler, Yeterlilikler ve Meslek Eğitimi: Finansman Yapısı ve Politika Önerileri*. Türkönfed: İstanbul.

Zagonari, F. (2009). Balancing Tourism Education and Training. *International Journal of Hospitality Management*, (28), 2-9.

Extensive Summary

IDEATIONAL STRUCTURE OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE DECISIONS OF THE NATIONAL EDUCATION COUNCIL AND TOURISM EDUCATION

Nurettin AYAZ*

Abstract

This study aims to evaluate the development of tourism education within the context of ideational structure of vocational education in Turkey. By using the decisions of the National Education Council, it deals with the developments related to vocational education from a chronological and systematic perspective and tries to determine the breaking points. The study analyzes the development of vocational education with a historical perspective and by using the content analysis method. The findings show that there is no systematic coherence in decisions related to vocational education and that there are only five councils that have decided on tourism vocational education. We hope to guide the future National Education Councils for a more systematic and coherent perspective.

Key Words: National Education Council, vocational education, tourism education, content analysis.

Introduction

Tourism, which is a mechanism to maintain economic development and decrease poverty has evolved into an important sector supported by national and international institutions (Baker, 2008). This sector, which is associated with employment and economic development has important contributions to infrastructure development, complementing other economic sectors, supplementing dialogue between states, decreasing ethnic, politic, religious and socio-cultural barriers, protection of historical heritage, raising awareness about cultural differences and increasing educational levels (Bethencourt & Morillo, 2010). Within this context, most of the governments around the world have dealt with tourism in their programs in order to develop tourism and benefit from the socio-economic and socio-cultural contributions of the sector. One dimension of tourism that has found its place in government programs has been the tourism education works, which aim to meet the skilled workforce demanded by the sector.

*Karabük University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, E-mail: nurettinayaz@karabuk.edu.tr

This study aims to reveal the development of the tourism education in Turkey in a systematic and comprehensive manner and to provide the opportunity to discuss the development of tourism education from a wider perspective. In order to realize this aim, the study analyzes the decisions of the National Education Councils and uses content analysis and historical approach to reveal the developments about tourism education in a chronological and systematic way.

Methodology

This study has been conducted in two steps, namely, the literature review and the document analysis. Secondary resources have been derived from the relevant literature. On the other hand, primary resources, namely the decisions of the National Education Councils, have been analyzed by using the content analysis method and from a historical perspective.

The literature suggests that content analysis is a process that is composed of the following steps: finding the research questions, determining the samples, determining the categories to be used, coding, and reliability and validity studies (Harris, 2001). The research question of this study has been the following one:

What is the pattern of development of tourism education within the context of the vocational education as stated in National Education Council decisions?

The universe of the study consists of the education planning works conducted in Turkey between 1939 and 2013. The unit of analysis is the decisions of the National Education Council. Thematic codes include tourism, accommodation, tourist, visitor, destination, education, vocational education, trading education, technical education and tourism education. 128 expressions, which consisted of at least one the above-mentioned codes have been found in the council decisions. In order to re-code the expressions by different researchers, the expressions have been categorized into ten categories, including "curriculum development", "method development", "process improvement", "sectoral cooperation", "professional ethics", "transition to higher education", "raising awareness", "mass education", "women employment" and "entrepreneurship promotion". Cohen's Kappa analysis has been used to assess the reliability and validity of the data and the analysis showed that the data was highly reliable and valid (Kappa=0,91; $p < 0,001$).

Structural analysis of the curriculum development decisions shows that these decisions were mostly about the development of the regulations and the education

programs. The first council decision on tourism curriculum development occurred in 1970 with the opening of the lecture on "hotel management and tourism". In 1974, lectures such as hotel and restaurant services, tourism and environment analysis, and tourist guiding have been introduced as elective courses.

Lecture book writing, increase in the hours of the vocational lectures, introduction of applied vocational lectures and the extension of the vocational education according to the needs of the society have been the subjects of the method development category. First method development work specifically dealing with tourism took place in 1988 with the introduction of the "inclination to the profession test" in order to maintain the transition of the graduates of the hotel management and tourism vocation high school graduates to higher educational institutions.

Improvement of the tools and equipment, supplementary education, increase in the number of technical lectures that will contribute to professional skills, and education of the professional workforce according to the demands of the local enterprises by forming professional consultancy units in provinces were the decisions in the category of process improvement. The Council decided in 2010 within the context of process improvement in tourism education that the graduates of the newly formed tourism faculties would be eligible to receive pedagogical formation education in order to meet the teacher demand of the vocational and technical secondary schools.

Direction of the students towards the vocational schools, achievement of tools and methods that are suitable with the economic and industrial demands of the country, raising public awareness about the importance of mass education, and promotion of professions to the students have been the subjects that have been decided upon within the context of raising awareness. In 1957, the subjects of national and international tourism and raising student awareness about tourism have been decided upon within the context of tourism.

Conclusion

This study, which used content analysis in order to analyze the decisions of the National Education Councils on vocational education and tourism education, aimed to provide suggestions for tourism education to the institutions working on national education strategies in Turkey

The findings of this study show that only five councils took decisions on tourism education and these decisions belonged to the categories of raising

awareness, curriculum development and process improvement. The first decision on tourism education was taken in 1957 with the decision to increase student awareness about the importance of national and international tourism. The second decision was taken in 1970 on the introduction of lectures on hotel management and tourism direction. The third decision, which was related with the curriculum development category was taken in 1974 with the introduction of lectures on hotel and restaurant services, tourism and environment analysis, and tourist guiding. The fourth decision in 1988, which belonged to the transition to higher education category, was about the “inclination to the profession test” in order to maintain the transition of the graduates of the hotel management and tourism vocation high school graduates to higher educational institutions. Finally, the fifth decision in 2010, which belonged to the process improvement category, was that the graduates of the newly formed tourism faculties would be eligible to receive pedagogical formation education in order to meet the teacher demand of the vocational and technical secondary schools.

It is essential for education as an applied science that the improvement of the education program should be based on the dynamic relation between the aim, content, education process and evaluation dimensions. Besides, the solution to the education problems should be searched in the schools or by analyzing the education system rather than attempting to provide theoretical solutions (Demirel, 2007). Tourism education as a dimension of the vocational education has gained importance with the increasing importance of the tourism sector. Increasing number of visitors and the travels increased the demand for tourism education. Given the fact that the tourism sector is a labor-intensive one, education of skilled workforce is crucial in order to provide high-quality tourism service and to maintain competitive advantage (Zagonari, 2009). These should lead the governments to increase the quality of tourism education. The main criteria for the improvement of the quality of education is focusing rhythm. Otherwise, different rhythms in education policies will result with the decrease of educational success.

This study underlines the importance of the integrity between the policy decisions on tourism education. Besides, we believe that populist tendencies on education policies should be avoided of. Hence, decisions on education should be integrated to the prior decisions and these decisions should be re-evaluated. A systemic education policy that is not under the pressures of conflicting interest groups is crucial in order to meet the demands of the tourism sector in our global world. This attitude will contribute

to the increase in the quality of services and to the education of a professional workforce that will provide competitive advantage in the global tourism market.

